

Sygn. akt VII K 502/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. VII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Cisak-Nieckarz

Protokolant: sekr. sądowy Anna Krawczyńska

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2016 roku,

sprawy **M. M. (1)** s. W. i J. z domu T. ur. (...) w P.

oskarżonego o to, że:

w dniu 23 maja 2014 roku w P. przy ulicy (...) działając w kwocie 6473,83 zł z A. (...), w ten sposób, że składając wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych i o przyznaniu płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania na 2014 rok udzielonych na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2007 roku „O płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2007 roku nr 35, poz. 217, tekst jednolity Dz. U. z 2005 roku nr 170 poz. 1051), przedstawił w nim nierzetelną informację o powierzchni użytkowanych przez siebie gruntów rolnych zawyżając deklarowaną powierzchnię od powierzchni faktycznie uprawianej o nieruchomości użytkowane przez innego rolnika o łącznej powierzchni 5,94 ha, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę administracyjną złożonego wniosku przez pracowników biura (...)

tj. o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 297 § 1 kk w zb. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

1. na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 kpk w zw. z art. 1 § 2 kk postępowanie karne wobec oskarżonego M. M. (1) umarza;
2. na podstawie art. 632 pkt 2 kpk koszty procesu przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt VII K 502/16

UZASADNIENIE

M. M. (1) został oskarżony **o to, że:**

w dniu 23 maja 2014 roku w P. przy ulicy (...) działając w kwocie 6473,83 zł z A. (...), w ten sposób, że składając wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich do gruntów rolnych i o przyznaniu płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania na 2014 rok udzielonych na podstawie ustawy z dnia 26 stycznia 2007 roku „O płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2007 roku nr 35, poz. 217, tekst jednolity Dz. U. z 2005 roku nr 170 poz. 1051), przedstawił w nim nierzetelną informację o powierzchni użytkowanych przez siebie gruntów rolnych zawyżając deklarowaną powierzchnię od powierzchni faktycznie uprawianej o nieruchomości użytkowane przez innego rolnika o łącznej powierzchni 5,94 ha, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na przeprowadzoną kontrolę administracyjną złożonego wniosku przez pracowników biura (...), **tj. o czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 297 § 1 kk w zb. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk**

W toku przewodu sądowego ustalono następujący stan faktyczny:

M. M. (1) złożył w dniu 23 maja 2014 roku w A. (...) (...)w P. wniosek o przyznanie płatności bezpośredniej obszarowej do gruntów rolnych i o przyznanie płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania na 2014 rok. We wniosku zadeklarował między innymi działki oznaczone w ewidencji gruntów nr (...) powierzchni gruntów rolnych – 2,78 ha oraz nr (...)o powierzchni gruntów rolnych - 3,16 ha, położone w miejscowości K., gmina S..

/dowód: zeznania świadka G. J. – k. 129

wniosek wraz z załącznikami – k. 84-90

wyjaśnienia oskarżonego – k. 99v/

Wskazane wyżej działki, chociaż stanowią własność M. M. (1) zadeklarował także inny producent rolny W. S. (1), który faktycznie na dzień 31.05.2014 roku działki te użytkował, na mocy porozumienia z M. M. (1). W. S. (1) zadeklarował wskazane działki w dniu 30.05.2014 roku, wniosek został uzupełniony w zakresie wskazania powierzchni w dniu 15.07.2014r.. Pierwotny wniosek o przyznanie płatności jednolitej obszarowej oraz pomocy finansowej z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania oraz płatności rolnośrodowiskowej W. S. (1) złożył w (...) (...) w P. w dniu 25.04.2014 roku.

Decyzją nr (...) z dnia (...) w sprawie (...) (...) (...) - (...) Kierownik (...) (...) w P. przyznał W. S. (1) jednolitą płatność obszarową w kwocie wskazanej w decyzji, natomiast decyzją nr (...) z dnia (...) – płatność (...) za rok 2014 w kwocie wskazanej w decyzji.

/dowód: zeznania świadka G. J. – k. 129

zeznania świadka W. S. (1) – k. 132v-133, k. 24v-25 akt sądowych

wniosek o przyznanie płatności wraz z deklaracją – k. 23-30

wezwanie do usunięcia braków formalnych – k. 21

wniosek wraz z deklaracją – k. 15-18

wypis z rejestru gruntów – k. 19

wyrys – k. 20

decyzja z dnia 12.01.2015r. – k. 3-4

decyzja z dnia 12.01.2015r. – k. 6

częściowo wyjaśnienia oskarżonego – k. 99v-100, k. 25 akt sądowych /

M. M. (1), wezwany w toku postępowania administracyjnego,

złożył oświadczenie, że działek tych nie użytkował, były w użytkowaniu W. S. (1). Analogicznie oświadczył W. S. (1).

/dowód: zeznania świadka G. J. – k. 129

zeznania świadka W. S. (1) – k. 132v-133, k. 24v-25 akt sądowych

oświadczenie W. S. – k. 12

wezwanie do złożenia wyjaśnień – k. 13, 83

oświadczenie M. M. – k. 81, 82

wyjaśnienia oskarżonego – k. 99v-100, 24, 25 akt sądowych /

M. M. (1) oraz W. S. (3) zamierzali dopełnić

formalności, tak aby wniosek o dopłaty do wskazanych działek w 2014 roku złożył W. S. (1). Ten nie zgłosił się do M. M. (1) po właściwe dokumenty. M. M. (1) nie spodziewał się, iż W. S. (1) wystąpi z wnioskiem. Uzyskane dopłaty M. M. (1) zamierzał przekazać W. S. (1), jako faktycznemu producentowi rolnymi gospodarującym tymi nieruchomościami.

M. M. (1) odmówiono przyznania płatności obszarowej i jednocześnie decyzją z dnia (...) w sprawie (...) (...) (...) (...) Kierownik (...) (...) nałożył na M. M. (1) sankcję w wysokości 5 410,47 złotych, która to kwota jest potrącana z płatności realizowanych przez (...) ze środków Unii Europejskiej. Natomiast decyzją z dnia (...) w sprawie (...) (...) (...) Kierownik (...) (...) odmówił M. M. (1) płatności (...) i jednocześnie nałożył na wskazanego sankcję w wysokości 1 063,26 złotych, która to kwota jest potrącana z płatności do jakich rolnik jest uprawniony z tytułu wniosków składanych w ciągu 3 lat kalendarzowych następujących po roku, w którym stwierdzono nieprawidłowości.

/dowód: wyjaśnienia oskarżonego – k. 99v-100, 24, 25 akt sądowych

zeznania świadka W. S. (1) – k. 132v-133, k. 24v-25 akt sądowych

decyzja z dnia 28.01.2015r. – k. 72-74,

decyzja z dnia 28.01.2015r. – k. 75-77/

M. M. (1) ma 41 lat, legitymuje się średnim wykształceniem, z zawodu technik mechanik. Utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę, jest zatrudniony w spółce (...) Spółka z o.o. w P. na stanowisku – brygadzysta zmianowy, z miesięcznym dochodem w kwocie 3800 zł. Jest żonaty, ma na utrzymaniu dwoje dzieci, posiada majątek o wartości powyżej 500 000 złotych. Nie był uprzednio karany.

/dowód: informacje podane przez oskarżonego do protokołu rozprawy

głównej - k. 23-23v

dane osobo poznawcze – k. 102

dane o dochodach – k. 108-109

karta karna – k. 96, k. 10 akt sądowych/

Przesłuchiwany tak w charakterze podejrzanego, jak i oskarżonego M. M. (1) przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Jak wyjaśnił, faktycznie złożył wniosek o dopłatę w (...) w P. na rok 2014. Przez pomyłkę wpisał działki, które stanowią jego własność, ale w chwili składania wniosku były faktycznie użytkowane przez W. S. (1). To była pomyłka, oskarżony nie miał na celu wyłudzenia dopłaty. Sporządził oświadczenie w (...), że tych działek nie użytkował. (...) nałożyła na niego sankcje finansowe administracyjne. Uzupełniając wyjaśnił, że umawiał się z W. S., ale że ten nie przyjechał po dokumenty, oskarżony nie chciał, żeby to przepadło i dlatego te działki zgłosił. Te pieniądze miały być przekazane W. S.. Dopiero gdy był wezwany do (...) zapytano go, czy to sprzęta, powiedział że nie. Kiedy wyszedł, zadzwonił do W. S. czy składał na to wniosek. On powiedział, że składał. Po prostu się nie dogadali. W maju 2014 roku W. S. (1) faktycznie użytkował te działki.

/wyjaśnienia oskarżonego – k. 99v-100, k. 24, 25 akt sądowych /

Sąd dokonał następującej oceny zgromadzonych dowodów i zważył, co następuje:

Wyjaśnieniom oskarżonego przyznać należy walor wiarygodnych, korespondują bowiem z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, tak z zeznaniami świadka W. S. (1), jak i dowodach z dokumentów obrazujących postępowanie administracyjne w sprawie wniosku oskarżonego o przyznanie jednolitej płatności obszarowej oraz płatności (...) w 2014 roku, w tym decyzji administracyjnych Kierownika Biura (...) w P.. Dowody te wzajemnie korespondują, ujmowane łącznie stanowią logiczną całość, na ich podstawie – tak dokumentów, jak i zeznań świadków W. S. (1) oraz G. J. oraz wyjaśnień oskarżonego poczyniono w sprawie ustalenia faktyczne. Co do zeznań świadka G. J. należy tylko zauważyć, iż relacja tego świadka zasadza się na wiedzy znanej świadkowi z tytułu obowiązków zawodowych, co dodatkowo przemawia za przyznaniem tej relacji atutu wiarygodnej.

W świetle niebudzących wątpliwości dowodów, poza sporem jest, iż oskarżony zawniósował w dniu 23.05.2014 roku w (...) (...) w P. o przyznanie wskazanych wyżej płatności. Lektura wniosku wraz z załącznikami oraz wyjaśnienia oskarżonego jednoznacznie wskazują, iż działki oznaczone w ewidencji nieruchomości nr (...) oraz nr (...) zostały zadeklarowane we wniosku. Poza sporem jest też fakt, iż te same działki zadeklarował w dniu 30.05.2014 roku inny producent rolny – W. S. (1), bo wskazują na to nie tylko zeznania wskazanego przesłuchiwanego w charakterze świadka, ale także dokument w postaci wniosku (k. 23-30, k. 15-18). W świetle zgodnych, korespondujących wzajemnie, a w konsekwencji polegających na prawdzie relacji tak oskarżonego, jak i świadka W. S., w maju 2014 roku działki te znajdowały się we władaniu W. S. (1). Analogiczne oświadczenia wskazani złożyli w postępowaniu administracyjnym, w toku czynności kontrolnych podejmowanych z ramienia (...).

Postępowanie administracyjne prowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (t.j. Dz.U.z 2012, poz.1164) obowiązującej w dacie złożenia wniosku, jak i wydania decyzji administracyjnych o odmowie przyznania oskarżonemu płatności w zakresie istotnych dla rozstrzygnięcia tej sprawy.

Stosownie do treści art. 7 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (t.j. Dz.U.z 2012, poz.1164) rolnikowi przysługuje jednolita płatność obszarowa do będącej w jego posiadaniu w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności, powierzchni gruntów rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, kwalifikujących się do objęcia tą płatnością zgodnie z art. 124 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia nr 73/2009, jeżeli:

1) posiada w tym dniu działki rolne o łącznej powierzchni nie mniejszej niż określona dla Rzeczypospolitej Polskiej w załączniku nr VII do rozporządzenia nr 1121/2009, z tym że w przypadku zagajników o krótkiej rotacji działka rolna powinna obejmować jednolitą gatunkowo uprawę o powierzchni co najmniej 0,1 ha;

2) wszystkie grunty rolne są utrzymywane zgodnie z normami przez cały rok kalendarzowy, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności;

2a) przestrzega wymogów przez cały rok kalendarzowy, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności;

3) został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Zasadniczym kryterium przyznania jednolitej płatności obszarowej był zatem wymóg posiadania deklarowanych działek rolnych na dzień 31 maja danego roku, w tym wypadku 2014. Analogiczna przesłanka przyznania płatności z tytułu wsparcia działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania wynika z § 2 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11.03.2009r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. z 2009r., Nr 40, poz. 329 z późn. zm.).

Dla istnienia wystętku z art. 286 § 1 kk konieczne jest od strony przedmiotowej:

- wprowadzenie w błąd, wyzyskanie błędu pokrzywdzonego lub jego niezdolności do należytego pojmowania przedsięwziętego działania,
- doprowadzenie tymi sposobami pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, (przy czym doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia mieniem stanowi warunek konieczny przestępstwa z art. 286 § 1 kk - wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 12.11.1992 r. , II AKr 105/92, OSA 1993, Nr 10).

Wprowadzenie w błąd oznacza, że sprawca swoimi podstępными zabiegami

doprowadza inną osobę do mylnego wyobrażenia o rzeczywistym stanie rzeczy. Istotne jest przy tym, że osoba oszukana dobrowolnie oddaje mienie sprawcy, a nie traci mienia wbrew swojej woli (wyrok SN z dnia 27.10.1986r., II KR 134/86, OSNPG 1987/7/80).

W świetle zgromadzonych dowodów, działki rolne oznaczone w ewidencji

nieruchomości nr (...) oraz nr (...) zadeklarowane przez oskarżonego do płatności jednolitej obszarowej w dacie 31.05.2014r. faktycznie były we władaniu innego producenta rolnego – tutaj W. S. (1). W tym też zakresie oskarżony wprowadził pokrzywdzonego – (...) (...) w P. w błąd co do okoliczności istotnej dla przyznania tego rodzaju płatności. Znamiona występku z art. 286 § 1 kk w fazie usiłowania zostały zrealizowane, płatności bowiem finalnie odmówiono. Ponieważ wniosek oskarżonego z dnia 23.05.2014r. zawierał okoliczności nieprawdziwe co do działek oznaczonych w ewidencji gruntów numerami (...) oraz (...) zasadnie dla oddania pełni bezprawia zachowania oskarżonego, oskarżyciel wskazał naruszenie nadto art. 297 § 1 kk i odwołał się do kwalifikacji kumulatywnej (art. 11 § 2 kk).

W realiach tej sprawy nie zachodzi żadna z okoliczności wyłączających winę oskarżonego.

Stosownie do treści art. 1 § 2 kk nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Pojęcie społecznej szkodliwości czynu nie zostało wprost zdefiniowane w przepisach Kodeksu karnego, aczkolwiek ustawodawca wprowadził do Kodeksu karnego katalog okoliczności, które organ procesowy (prokurator lub sąd) bierze pod uwagę przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu. Stosownie do treści art. 115 § 2 kk okolicznościami tymi są rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, postać zamiaru, motywacja sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Cechy indywidualne czynu, konkretyzujące te okoliczności, decydują o stopniu społecznej szkodliwości czynu i przy atypowym wystąpieniu okoliczności zmniejszających społeczną szkodliwość mogą spowodować, że osiągnięta stopień znikomy wyłączający karygodność czynu.

Jak już wielokrotnie podkreślono oskarżony zadeklarował we wniosku o przyznanie wskazanych wyżej płatności (jednorazowa płatność obszarowa oraz płatność (...)) działki rolne, które nie były na dzień 31.05.2014 roku w jego posiadaniu, ale w posiadaniu innego producenta rolnego, który także zadeklarował wskazane działki rolne do płatności bezpośrednich. Oskarżony w toku postępowania administracyjnego złożył oświadczenie analogiczne jak w postępowaniu karnym, istotne dla prawidłowego rozpoznania wniosków obu producentów rolnych. Wskazał mianowicie, iż sporne działki znajdowały się w posiadaniu W. S.. Płatności bezpośrednie co do wskazanych działek przyznano wyłącznie osobie uprawnionej – W. S. (1). Wyjaśnienia oskarżonego wskazują, iż płatności te zamierzał przekazać faktycznemu użytkownikowi działek, wspomnianemu W. S.. Jak wskazują zeznania świadka W. S. (1) oraz wyjaśnienia oskarżonego, mężczyźni prowadzili rozmowy na temat sformalizowania użytkowania działek przez W. S., ale plany te nie zostały sfinalizowane. Nie wymaga szerszych rozważań, że uprawnionym do dopłat bezpośrednich co do działek rolnych będących przedmiotem zainteresowania w tej sprawie był W. S. (1), któremu dopłaty zostały przyznane, niemniej deklaracje oskarżonego, a brak przeciwdowodu nakazującego ich dyskwalifikację, są istotne dla oceny stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego wskazanemu czynu. Podkreślić nadto należy, iż czyn został zatrzymany w fazie usiłowania, należności przyznano podmiotowi uprawnionemu. Wreszcie nie bez znaczenia dla

rozstrzygnięcia w tej sprawie jest też fakt nałożenia na oskarżonego w trybie administracyjnej dotkliwej sankcji finansowej (vide: decyzje Kierownika (...) A. (...) w P. (...) z dnia (...) – k. 72-74, k. 75-77).

Postawa oskarżonego w toku procesu także rzutuje na wybór prawno karnej reakcji. Oskarżony wprawdzie werbalnie przyznał się do zarzucanego mu czynu, a nadto od początku postępowania składał wyjaśnienia, w oparciu o które poczyniono ustalenia faktyczne w sprawie. Co więcej oskarżony deklarował gotowość dobrowolnego poddania się karze.

Zatem mimo, że postępowanie oskarżonego należy ocenić nagannie, to z uwagi na okoliczności jego popełnienia, rodzaj zamiaru stopień jego społecznej szkodliwości uznać należy za znikomy.

Jak podkreśla się w orzecznictwie, szczególnym zadaniem sędziów jest ocena stopnia społecznej szkodliwości przestępstwa w ramach przyjmowanej kwalifikacji prawnej, by czyny błahe zostały odróżnione od poważnych, a każdy z nich został odpowiednio ukarany (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 czerwca 2000 r., II Aka 99/00, KZS 2000, z 7-8, poz. 39).

W przedmiocie kosztów postępowania Sąd orzekł w oparciu o treść art. 632 pkt 2 kpk.